

Umsögn Framvís vegna frumvarps til laga um breytingu á lögum um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki - mál nr. S-218/2025

- Framvís er sammála því að tilefni sé til umbóta á kerfinu. Þó er mikilvægt að nefna að helsti drifkraftur að slíkum breytingum sé ekki að draga úr útgjöldum, líkt og lesa má úr rökstuðningi frumvarpsins, heldur að auka skilvirkni og gagnsæi í kerfinu. Kerfi sem reynst hefur grundvallar forsenda í uppbyggingu fjölda verðmætra fyrirtækja og hugverka sem skilað hefur verðmætum til ríkisins í formi launaskatts, tekjuskatts fyrirtækja og fjármagnstekjuskatts auk annarra hagrænna áhrifa.
- Stuðningurinn hefur einnig tryggt að verðmæt félög og rannsóknar- og þróunarstarfsemi þeirra byggist upp á Íslandi en flytjist ekki úr landi í leit að betra stuðningsumhverfi.
- Í greinargerð kemur fram: „Frumvarpinu er fyrst og fremst ætlað að skýra framkvæmd laganna og auka skilvirkni“, og síðar; „tryggja að stuðningurinn færi fyrst og fremst til þeirra fyrirtækja sem stunda raunverulega nýsköpun til hagsbóta fyrir íslenskt samfélag“. Ekki er augljóst hvernig þeim breytingum sem lagðar eru til er ætlað að ná þessum markmiðum með nokkrum hætti. Stærstu gallarnir við núverandi kerfi felast í;
 1. Óskilvirkni við afgreiðslu umsókna, sem [tafist hafa um marga mánuði á árinu](#) og sett mörg sprotafélög í virkilega erfiða stöðu, og
 2. Ákvörðun Rannís byggir á óskýru og huglægu mati á því hvað telst vera „raunveruleg nýsköpun“. Þetta er sérstaklega bagalegt í ljósi þess að fjöldi nýsköpunarfyrirtækja fékk óvænt á þessu ári höfnun frá Rannís á 2024 umsóknum sínum á þeim forsendum að viðkomandi verkefni teljist ekki sem nýsköpun heldur „hefðbundinn rekstur“, jafnvel þó um sé að ræða fyrirtæki sem hafa unnið að rannsóknum og þróun í mörg ár. Í mörgum tilfellum eru fyrirtækin ekki byrjuð að selja vöru, hafa áður hlotið samþykki fyrir sambærilegar umsóknir, og eru að þróa einstaka tækni á heimsvísu. Hafnanirnar eru veittar án nokkurs frekari rökstuðnings og ekki er til staðar formlegt áfrýjunarferli. Um er að ræða óútskýrða fjölgun hafnana án þess að fyrir liggi nokkur lagabreyting.
- Ein skýrasta breyting frumvarpsins felst í því að veita Rannís aukinn sveigjanleika þegar kemur að svartíma umsókna, sem dregur úr bæði gagnsæi og fyrirsjáanleika og verður því að teljast vinna þvert á yfirlýst markmið frumvarpsins.